

[Přivedení k tématu víry bez předmětu skrze Marxsen a Ebelinga]

Na začátku příliš – ve filosofii – nezáleží, ale přece jenom je zapotřebí nějak začít a dát takovému začátku určitou věrohodnost (aby nebyl zcela nahodilý). Celý problém vlastně spočívá v tom, navázat nějak na povědomí určitého kruhu lidí (buď co nejširšího anebo nějak blíže vymezeného). K prehistorii toho, proč jsem si postavil otázku právě takto (totiž zda je možná filosofická reflexe víry, která by se v ničem neopírala o theologickou reflexi víry a o teologii vůbec), by bylo třeba uvést, jak se ve mně probouzela jistá tušení, jak jsem byl nakloněn hledat problém spíše jedním směrem než směry ostatními atd. Vlastním a rozhodujícím momentem zvratu bylo nahlédnutí, zprostředkované nejprve Marxsenem a potom jeho učitelem Ebelingem, na kterého se ve své knížečce odvolává. Ebeling se totiž metodicky soustředil z celého Nového Zákona na synoptiky a v rámci synoptiků na tzv. logie, tj. na místa takříkajíc nejautentičtější, Ježíšově kruhu, činnosti i jeho výkladům nejbližší a s co největší pravděpodobností opravdu a věrohodně pocházející buď z úst samotného Ježíše nebo alespoň jeho způsob vyjadřování věrně napodobující (a tudíž s vyloučením všech dodatečných zápisů a formulací, neřkuli interpolací). A tu dochází Ebeling k tomu, že v tomto prostředí, jež se těsně přimykalo k osobě a působení Ježíšově, bylo zvykem mluvit o víře „absolutně“, tj. aniž by se vůbec cítila potřeba upřesnit, o jakou víru jde, poukazem na nějaký její předmět. Z bližší analýzy lze navíc dovodit, že tuto okolnost nelze relativizovat nějakým odvysvětením, jako že to tehdy bylo tak samozřejmé, že o tom nebylo ani zapotřebí mluvit. Nikoliv: o víře bez jakéhokoliv vymezení a upřesnění se mluví v případech, kdy nebylo možné nějakou „správnou“ víru předpokládat, potože šlo o osoby, které nebyly počítány k lidu izraelskému (např. ze Samaří) anebo které bylo docela jednoznačně možno označit za pohany (římský setník). Z toho vyplýval jediný možný závěr: pod slovem „víra“ se v Ježíšově kruhu rozumělo něco jiného, než jak tomuto slovu rozumíme obecně dnes.